
HANDLEIDING

Voorbeeldbijeenkomsten

INHOUD

---

1. Toelichting bijeenkomsten

Waarom een bijeenkomst?	2
Doel van de bijeenkomsten	3
Wanneer deze bijeenkomst?	3
Opbouw van de bijeenkomst	4
Vorbereiding van de bijeenkomst	4
Start van bijeenkomst	5
Toelichting gebruik beeldmateriaal	6
Afronden van bijeenkomst	6
Een leuke avond: jij als gespreksleider	6
Wat zijn leuke werkvormen die zorgen voor interactie?	8
Algemene tips	9
	13

---

2. Toelichting per doelgroep

Trainers/coaches	14
Aanvoerders	15
Scheidsrechters	17
Ouders	19
	21

Voor -

Tijden
sche

Na - re

TOELICHTING BIJEENKOMSTEN

Waarom een bijeenkomst?

De bijeenkomsten zijn bedoeld voor verschillende doelgroepen binnen de vereniging. De vereniging is gebaat bij betrokken, gemotiveerde en goed geïnformeerde ouders, scheidsrechters, trainers/coaches en/of sporters binnen de vereniging. Als bestuurder en/of kaderlid is het van belang de verschillende betrokkenen binnen de vereniging te informeren over hoe het eraan toe gaat binnen de vereniging, waarom dat zo is en zoveel mogelijk proberen iedereen op één lijn te krijgen.

Daarnaast biedt het organiseren van een bijeenkomst direct een goede mogelijkheid om elkaar goed te leren kennen, contacten warm en leden tevreden te houden.

Doel van de bijeenkomsten

- Informatie van de vereniging delen: visie, wensen en verwachtingen;
- Een positief sportklimaat creëren voor alle betrokkenen binnen de vereniging;
- Bewustwording creëren en actieve betrokkenheid stimuleren: iedereen doet mee in zijn of haar eigen rol (scheidsrechter, coach, sporter, ouder);
- Een gezamenlijke aanpak binnen de club stimuleren: op één lijn komen.

De avond levert het meeste resultaat op als zoveel mogelijk betrokkenen van de vereniging aanwezig zijn. Het gaat om het bevorderen van een plezierig sportklimaat binnen de club en daarin heeft ieder een eigen rol. Bij de bijeenkomsten hoeft niet alleen de doelgroep aanwezig te zijn. Zorg ervoor dat een goede afvaardiging van het bestuur aanwezig is, zodat ze betrokkenheid laten zien. Bij een bijeenkomst voor scheidsrechters kan ook een trainer/coach aanwezig zijn of andersom. Laat betrokkenen ervaringen delen en ook van elkaar leren.

Zorg ervoor dat de juiste betrokkenen bijtijds en persoonlijk worden uitgenodigd voor de bijeenkomst.

Wanneer deze bijeenkomst?

Voor veel bijeenkomsten geldt dat ze bij aanvang van het seizoen plaatsvinden, om de afspraken op te stellen. Op die manier creëert de vereniging meteen duidelijkheid over wat de betrokkenen binnen de vereniging mogen verwachten en wat de vereniging van de betrokkenen mag verwachten. In de loop van het seizoen is het goed om nogmaals samen te komen en dieper in te gaan op bepaalde aspecten die gedurende het seizoen aan de orde zijn gekomen.

Zorg ervoor dat de juiste betrokkenen bijtijds en persoonlijk worden uitgenodigd voor de bijeenkomst.

Uitnodigen kan door middel van:

- Een bericht plaatsen op de website;
- Digitaal via de mail verspreiden;
- Een poster ophangen in de kantine.

Probeer bijeenkomsten, als dat mogelijk is, zoveel mogelijk op 'logische' momenten in te passen. Een bijeenkomst voor sporters kan op een trainingsavond, voor ouders van een team kan dat ook op een trainingsavond, voor trainers/coaches kan het na de trainingen.

Persoonlijk, face-to-face iemand uitnodigen werkt altijd nog het beste. Door persoonlijk contact voelt de betrokkene zich eerder aangesproken.

Opbouw van de bijeenkomst

De vereniging kan de bijeenkomst naar eigen inzicht invullen. Je kunt starten met bijvoorbeeld verenigingsinformatie. Het is aan de vereniging zelf om te kijken hoe de presentaties op de USB stick worden gebruikt. Je kunt ervoor kiezen om één thema tijdens een avond te bespreken en later in het seizoen een ander thema. Het doel van een bijeenkomst is samen in gesprek te gaan met de betrokkenen binnen de vereniging. Zorg ervoor dat jij als gespreksleider niet teveel zendt, houd de interactie op gang.

Vorbereiding van de bijeenkomst

Zoals gezegd is het belangrijk kritisch naar de voorbeeldpresentatie op de USB stick te kijken. Deze dient ter inspiratie te worden gebruikt en kan naar eigen hand nog worden aangepast.

Zorg voor:

- Een geschikte ruimte en opstelling van de stoelen, die uitnodigend is om met elkaar in gesprek te gaan;
- Geteste apparatuur: werkt de presentatie en werken de filmpjes?

Neem de voorbeeldpresentatie goed door en bekijk de handleiding goed van tevoren:

- Bedenk met welke informatie je wilt starten;
- Bedenk welke onderwerpen jullie deze bijeenkomst willen bespreken;
- Voeg aanvullingen in je eigen presentatie toe;
- Voeg het logo van de club toe om het 'eigen' te maken.

Wie verzorgt de avond? De keuze voor de gespreksleider kan mede gebaseerd zijn op:

- Iemands ervaring met 'overbrengen' (docent, begeleider);
- Iemands ervaring op dit gebied binnen de vereniging zelf;
- Iemands communicatieve vaardigheden en kwaliteiten om te kunnen omgaan met verschillende achtergronden, normen en waarden.

Probeer bij de keuze wie de avond verzorgt rekening te houden met de doelgroep.

Enkele suggesties:

- Trainers, coaches, begeleiders
Hoofdtrainer, technisch coördinator, lid technische commissie
- Aanvoerders/spelers
Trainer/coach zelf, technisch coördinator, lid technische commissie
- Scheidsrechters
Scheidsrechterscoördinator, bestuurslid
- Ouders
Trainer/coach, coördinator in jeugdcommissie, bestuurslid

Start bijeenkomst

Benoem bij de introductie aan het begin van de bijeenkomst dat je hoopt dat:

- Het een interactieve avond wordt;
- Iedereen actief meedenkt en meepraat;
- Met respect voor elkaars mening.

Besteed ook aandacht aan het voorkomen van storende elementen, zoals het afgaan van mobieltjes.

Toelichting gebruik beeldmateriaal

De voorbeeldpresentatie op de USB stick kan worden gebruikt ter inspiratie om een bijeenkomst te organiseren. Bij de voorbeeldpresentaties per doelgroep worden verschillende thema's genoemd. Je hebt hiermee de mogelijkheid om een keuze te maken voor een bepaald thema of de bestaande volgorde/thema's aan te houden. Bepaalde thema's worden toegelicht met behulp van filmmateriaal.

Dit filmmateriaal kan versterkend werken om de discussie op gang te brengen tijdens de bijeenkomst. De filmpjes zijn leuk om te kijken, zorgen voor een ontspannen sfeer en betrokkenheid.

Afronden van bijeenkomst

Sluit de avond af met:

- Gemeenschappelijk benoemde uitgangspunten;
- Afspraken;
- Eventuele actiepunten;
- Samenvatting van belangrijke aandachtspunten van de bijeenkomst;
- Vragen richting bestuur of kaderleden;
- Waardering voor de betrokkenheid en inzet van de aanwezigen.

Persoonlijk, face-to-face
iemand uitnodigen werkt
altijd nog het beste.

De aanwezigen letten niet alleen op wat je zegt, maar ook hoe je het zegt.

Een leuke avond: jij als gespreksleider

Hoe zorg je ervoor dat het een leuke, leerzame avond wordt?

Aan degene die de avond verzorgd is het de taak zoveel mogelijk aanwezigen enthousiast te krijgen en actief mee te laten doen. De aanwezigen letten niet alleen op wat je zegt, maar ook hoe je het zegt.

Je non-verbale houding is daarbij ook van invloed:

- Met armen over elkaar maak je al snel een gesloten of afstandelijke indruk;
- Door te bewegen en heen en weer te lopen houd je langer de aandacht vast.

Hoe zorg je voor zoveel mogelijk interactie?

Stel naar aanleiding van de presentatie en de filmpjes vragen.

Mogelijke vragen die je kunt stellen na de filmpjes of bij stellingen zijn:

- Wat gebeurt er? (benoem de situatie)
- Voor wie is dit herkenbaar? (nadenken over eigen situatie)
- Wat voor gedrag zie je?
- Wat is het effect van dat gedrag?
- Hoe kan het anders?
- Wat voor gevolgen kan dat hebben?

Aandachtspunten bij het stellen van vragen:

- Stel niet meerdere vragen tegelijk;
- Vraag naar voorbeelden. Dat maakt de situatie concreet en laat anderen meedenken;
- Vraag welk gedrag de aanwezigen zien bij hun spelers en hoe ze dit gedrag kunnen beïnvloeden;
- Vraag specifiek door in bepaalde situaties;
- Stel open vragen: die beginnen met wat, hoe, waar.

Aandachtspunten voor vragen die aanwezig aan jou stellen:

Soms is het nodig bij een vraag eerst wat tijd te winnen als je niet meteen weet op welke manier je hierop in kunt gaan.

Een dergelijk tussenstapje maken kan door:

- Te vragen: “Bedoel je..., kun je een concreet voorbeeld noemen?”
- Na te vragen of je het goed begrepen hebt: “Als ik het goed begrijp bedoel je...”

Probeer gestelde vragen te duiden: waar gaat het over?

- Concrete richtlijnen
- Een verzoek of klacht aan het bestuur
- Duidelijk beleid vanuit de vereniging

Wat doe je met iemand die erg veel aan het woord is?

Geef iemand eerst tijd om zijn verhaal te vertellen. Pak daarna de regie weer terug en zeg bij een volgend moment dat je ook graag de mening van anderen wilt horen. Blijf altijd respectvol. Dit kan bijvoorbeeld door gericht andere personen de vraag te stellen.

Wat zijn leuke werkvormen die zorgen voor interactie?

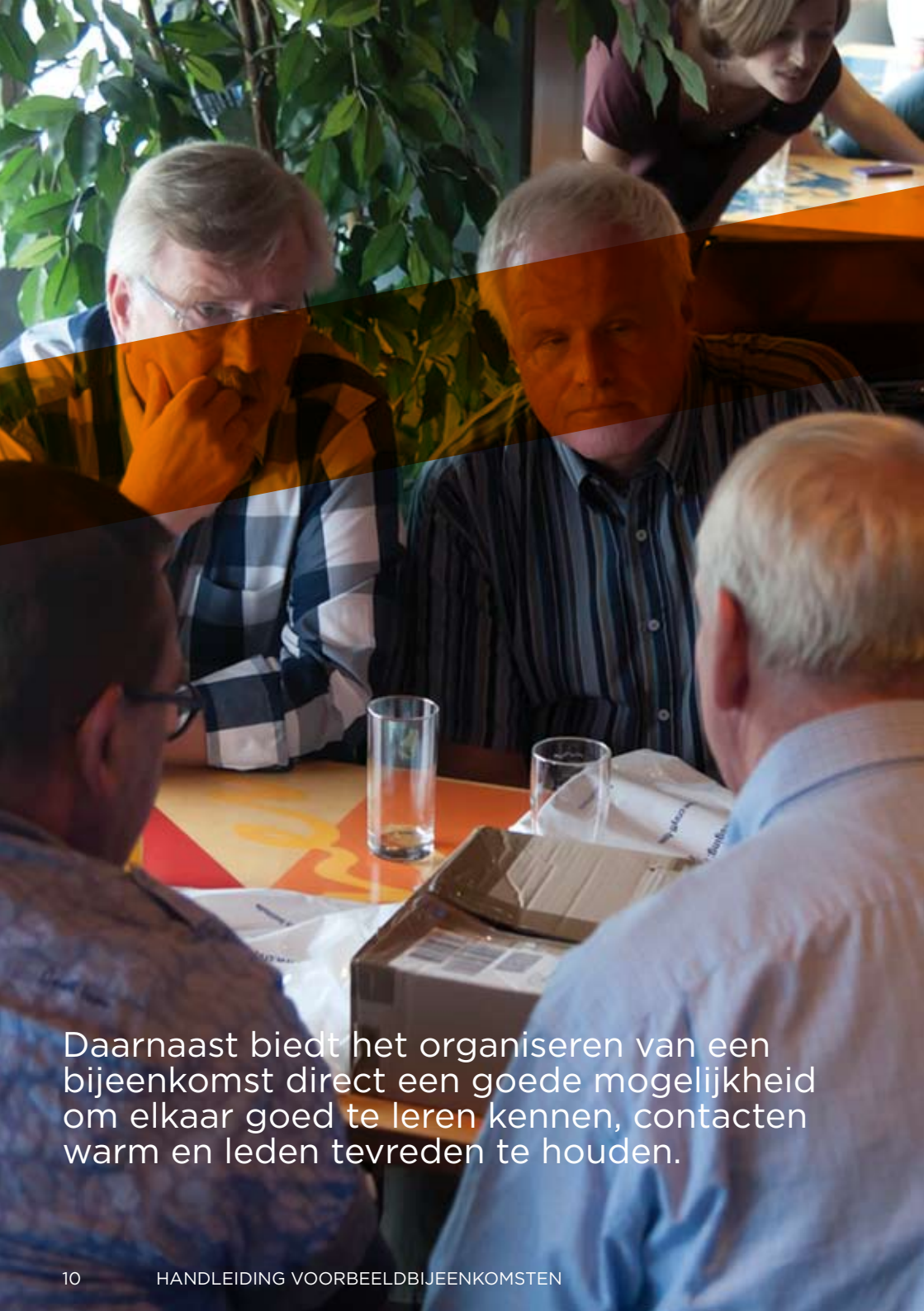

Filmbeeld

Je kunt de volgende vragen stellen bij de beelden:

- Wat zien we hier gebeuren?
- Wat denkt, voelt en doet de coach/scheidsrechter/sporter/ouder?
- Wat is het effect van zijn handelen?
- Hoe zou hij het ook anders kunnen doen?

Vervolgens maak je gezamenlijk met de aanwezigen de analyse. Zorg er als gesprekleider voor dat je iedereen aan het woord laat. Wijs af en toe ook bewust de stillere mensen aan voor input. Afsluitend bespreek je wat in dit concrete geval gevraagd wordt van de coach/scheidsrechter/sporter/ouder en wat dat betekend voor een plezierig, sportief en veilig sportklimaat.

Daarnaast biedt het organiseren van een bijeenkomst direct een goede mogelijkheid om elkaar goed te leren kennen, contacten warm en leden tevreden te houden.

Stelling

Poneer een stelling en vraag wie het daar wel of niet mee eens is.

Dit kan op verschillende manieren:

- Plenair uitvragen aan verschillende personen;
- Een gekleurde kaart opsteken of 'petje op, petje af' voor het ene of andere standpunt, zo uit iedereen een mening;
- Een denkbeeldige lijn trekken in de ruimte en de aanwezigen vragen aan een bepaalde kant te gaan staan.

Daarna kan je doorvragen naar de reden waarom men voor het ene of andere standpunt is en relatie leggen met sportiviteit, respect en een veilig en plezierig sportklimaat.

Andere invulling: noteer een stelling of onderwerp op een flipover. Laat iedereen twee minuten nadenken over wat ze over dit onderwerp kwijt willen. Laat om de beurt (of twee-aan-twee) een reactie op de stelling opschrijven zonder met elkaar te praten (dus geen commentaar op elkaars reactie). Men mag telkens een 'nieuwe' reactie op de stelling geven, of iets opschrijven als reactie op iets wat een ander eerder opschreef. Zorg dat iedereen

twee of drie keer aan de beurt komt. Daarna nabespreken door bijvoorbeeld opvallende of nieuwe gedachten eruit te halen, een samenvatting van de discussie te geven, zaken te verduidelijken, gelijksoortige bijdragen te groeperen en/of tegenstellingen te benoemen.

Voorkennis activeren

Verdeel de aanwezigen in kleine groepjes (max. vijf personen) en geef hen een vel van de flip-over. Laat ze hier opschrijven wat zij weten/vinden van een bepaald onderwerp, zonder hier al inhoudelijk over gesproken te hebben. Vervolgens kan je het plenair bespreken en de relatie leggen met plezierig, respectvol, sportief en veilig sportklimaat.

Voorbeelden:

- Wat is de rol van een aanvoerder?
- Op welke manier kan een trainer/coach bijdragen aan een veilig sportklimaat?
- Wat is voor u een veilig sportklimaat?

Situatieschets

Schets een veel voorkomende situatie uit je sport en binnen jouw vereniging en koppel daar een vraag aan.

Een voorbeeld van een situatie is:

Een ouder van een sporter ziet zijn kind al helemaal als de topsporter van de toekomst en spreekt zijn kind ook op die manier aan. Met te veel druk, te grote woorden en te veel moeilijke termen. Het kind wordt hierdoor zichtbaar onzeker en maakt zich onzichtbaar/onttrekt zich aan het sporten om op die manier dus ook geen fout te maken.

Plenaire: laat de aanwezigen daarop reageren met vragen als:

- Herken je deze situatie?
- Wat zijn de gevolgen?
- Wat zou jij doen?

In groepjes: laat aanwezigen in groepjes hierover discussiëren en laat per groep een iemand rapporteren. Vervolgens kan je het plenair bespreken en de relatie leggen met plezierig, respectvol, sportief en veilig sportklimaat.

Vraag de trainer, coach, arbiter, aanvoerder, ouder

Vraag naar eigenschappen en kwaliteiten van bijvoorbeeld een trainer/arbiter/aanvoerder of ouder die belangrijk zijn voor een plezierig, respectvol, sportief en veilig sportklimaat. Laat iedereen persoonlijk in vijf minuten een lijstje opstellen en ga vervolgens in groepjes uiteen om deze lijstjes te bespreken. Wat zijn de overeenkomsten en verschillen. Maak er samen een top 5 of top 3 van: welke eigenschappen vinden jullie het belangrijkste en waarom? Bespreek het ten slotte plenair en vraag of men denkt dat dit ook de top 5 van de sporter zou zijn? Wat vinden de sporters het belangrijkste?

Op een bijeenkomst voor trainers/coaches kun je de trainers hiermee over hun eigen kwaliteiten laten nadenken (en dan ook nog vanuit het perspectief van de sporter). Je kan natuurlijk ook trainers over arbitrage laten nadenken of trainers over ouders of ouders over de trainer.

Slotvraag: hoe kunnen we binnen onze vereniging er voor zorgen dat we de belangrijkste eigenschappen/kwaliteiten in huis hebben?

Algemene tips

- Spreek de aanwezigen zoveel mogelijk persoonlijk aan.
- Registreer: let op de non-verbale signalen van de aanwezigen: zijn ze nog geboeid, willen ze tussendoor vragen stellen?
- Sommige aanwezigen vinden dat het wel lijkt dat ze niet hard mogen optreden: alles moet positief, worden we niet te soft? Geef dan aan dat een combinatie mogelijk is; hard op de inhoud (afspraken bewaken), zacht in de manier waarop je een sparter aanspreekt. Wel duidelijk zijn, maar niet schelden of stem verheffen.
- Verwijs zo nodig naar bestuursleden of zorg dat de vraag op een ander moment kan worden beantwoord.
- Als er veel discussie is, weeg dan af op welk moment je de regie weer terug pakt. Dat kan zijn wanneer je merkt dat mensen teveel in herhalingen vallen en het gesprek niet meer tot nieuwe inzichten leidt.
- Probeer de verschillende onderwerpen zoveel mogelijk af te ronden met concrete afspraken of conclusies die met elkaar worden gedeeld.

TOELICHTING PER DOELGROEP

---

1. TRAINERS/COACHES

Waarom een bijeenkomst voor trainers/coaches?

De trainer/coach speelt een belangrijke rol binnen de vereniging. De trainer/coach is verantwoordelijk voor de totale begeleiding van de spelers, zowel op technisch/tactisch, fysiek, mentaal en sociaal/ emotioneel gebied. De ontwikkeling van de speler binnen de vereniging ligt in zijn handen. Voor de vereniging is het van belang dat wordt gesproken over de voorbeeldrol die hij heeft ten opzichte van zijn spelers. Hij moet op de hoogte zijn van de regels die de vereniging heeft vastgesteld en welke afspraken gemaakt moeten worden met zijn spelers. Tevens moet hij zich bewust zijn van de rol die de ouders kunnen spelen bij het naleven van de verenigingsregels. De bijeenkomst kan dienen om in contact te komen met de trainers/coaches, hen te informeren over de bestaande verenigingsregels en de omgang met deze regels te bespreken.

Doel van de bijeenkomst?

- Informatie van de vereniging delen;
- Afspraken met spelers kenbaar maken;
- Bewustwording creëren over de voorbeeldrol die je als coach hebt;
- Positief coachen onder de aandacht brengen;
- Met elkaar bespreken wat positief coachen en sportiviteit & respect inhoudt;
- Elkaar nader leren kennen.

Op de avond dienen alle trainer/coaches aanwezig te zijn, zodat volop van gedachten gewisseld kan worden. Uiteindelijk zullen de neuzen dezelfde richting uitwijzen en zal iedereen dezelfde gedachte uitdragen.

Wanneer deze bijeenkomst?

De bijeenkomst dient voor aanvang van het seizoen te worden georganiseerd. Hierdoor leren coaches elkaar (hernieuwd) kennen, worden de verenigingsregels duidelijk en de rol die de trainer/coach hierbij inneemt. De bijeenkomst wordt geïnitieerd door het bestuur van de vereniging en geleid door een bestuurslid, samen met een lid van de technische commissie.

---

2. AANVOEDERS

Waarom een bijeenkomst voor aanvoerders?

Aanvoerders spelen een belangrijke rol in en buiten het veld. De aanvoerder heeft een leiderschapsrol, zeker in de oudere jeugdteams. De aanvoerder is het aanspreekpunt voor de wedstrijd, bij onder andere de 'aanvoerdersmeeting' met de scheidsrechters of tijdens de wedstrijd in de communicatie tussen scheidsrechters en spelers/coach. Voor zowel de aanvoerder als de vereniging is het van belang dat wordt gesproken over de rol die aanvoerders hebben, zodat hier op een goede manier invulling aan kan worden gegeven. De bijeenkomst kan dienen om in contact te komen met de aanvoerders binnen de vereniging, hen te informeren over hun rol, over de bestaande verenigingsregels en de omgang met deze regels te bediscussiëren.

Doel van de bijeenkomst?

- Informatie van de vereniging delen;
- Een positief klimaat creëren voor aanvoerders en spelers;
- Bewustwording creëren over de rol die aanvoerders hebben;
- De dialoog aangaan over de aanpak van de vereniging m.b.t. sportiviteit & respect;
- Elkaar beter leren kennen.

De avond levert het meeste resultaat op wanneer niet alleen aanvoerders aanwezig zijn, maar ook anderen die hun kijk op de sport en de rol van de aanvoerder kunnen geven. Denk hierbij aan bestuursleden, trainers/coaches, scheidsrechters, maar ook aan spelers of (bekende) aanvoerders van andere verenigingen of sporten.

Wanneer deze bijeenkomst?

De avond kan plaatsvinden gedurende het seizoen, maar een geschikt moment is aan het begin ervan. Zo kun je gezamenlijk een goede start maken. Als de avond in de loop van het seizoen op het programma staat, heb je echter meer gelegenheid om praktijksituaties te bespreken.

---

3. SCHEIDSRECHTERS

Waarom een bijeenkomst voor scheidsrechters?

Tijdens de wedstrijd is de scheidsrechter samen met de trainer/coach en spelers verantwoordelijk voor een sportief en eerlijk verloop van de wedstrijd. Het is belangrijk dat ze zich bewust zijn van deze rol, alsmede de invloed die ze kunnen hebben op de wedstrijd. Daarnaast is het ook van belang dat ze op de hoogte zijn van de verenigingsregels en de manier waarop hiermee wordt omgegaan. De bijeenkomst kan dienen om deze zaken te bespreken, in contact te komen met de andere scheidsrechters binnen de vereniging en ervaringen met elkaar te delen.

Doel van de bijeenkomst?

- Informatie van de vereniging delen;
- Bewustwording creëren over de rol die scheidsrechters hebben;
- Actieve betrokkenheid stimuleren bij de vereniging;
- De dialoog aangaan over de aanpak van de vereniging m.b.t. sportiviteit & respect;
- Informatie delen over (veranderingen in) spelregels;
- Elkaar beter leren kennen.

Wanneer deze bijeenkomst?

De avond voor scheidsrechters kan op elk moment in het seizoen plaatsvinden. Op een avond aan het begin van het seizoen kan je de scheidsrechters veel meegeven bij een gezamenlijke kick off; tijdens een (tweede) avond in de loop van het seizoen kun je meer praktijkervaringen met elkaar bespreken.

---

4. OUDERS

Waarom een bijeenkomst voor ouders?

Een ouder is een rolmodel voor het kind, een toeschouwer en supporter en natuurlijk de opvoeder. Ouders spelen voor, tijdens en na de wedstrijd een rol in de sportbeleving van hun kind. Niet alleen het kind is gebaat bij de betrokkenheid van ouders, ook de vereniging is dat. Vandaar dat het voor de vereniging belangrijk is dat wordt gesproken over de rol die ouders hebben, dat ze op de hoogte zijn van de verenigingsregels en dat ze weten welke afspraken er in het team van hun kind zijn gemaakt. Een bijeenkomst kan dienen om ouders hierover te informeren, met ze in gesprek te gaan en ze (beter) te leren kennen.

Doel van de bijeenkomst?

- Informatie van de vereniging delen;
- Teamafspraken kenbaar maken;
- Bewustwording creëren over de rol die ouders hebben;
- Actieve betrokkenheid stimuleren bij het kind, het team en de vereniging;
- De dialoog aangaan over de aanpak van de vereniging m.b.t. sportiviteit & respect;
- Elkaar beter leren kennen.

De avond levert het meeste resultaat op als zoveel mogelijk ouders van een team aanwezig zijn. Op deze manier leren ze elkaar kennen, waardoor ze met elkaar gaan aanmoedigen en elkaar durven aanspreken op ongewenst gedrag.

Wanneer deze bijeenkomst?

Een bijeenkomst voor ouders kan het beste worden georganiseerd voor de start van de competitie, zodat tijdig afspraken zijn gemaakt, regels duidelijk zijn en ouders elkaar kennen. De trainer/coach van het team kan de bijeenkomst verzorgen, eventueel samen met een bestuurslid of een lid van de technisch (jeugd)commissie.

Colofon

Eindredactie: Nederlandse Basketball Bond

Opmaak: Diep Arnhem

Druk: Kampert-Nauta

November 2013

Een programma van sportbonden en NOC*NSF dat
sportief gedrag stimuleert en ongewenst gedrag aanpakt.

Samen
naar een veiliger
sportklimaat